

Голубка С.М.

доцент, доктор економічних наук
професор кафедри фінансів і страхування
ДВНЗ “Університет банківської справи”
вул. Андріївська, 1, Київ, 04070, Україна
E-mail: holubkas@ukr.net

Голубка М.М.

викладач, Голова циклової комісії фінансів і кредиту
Львівський кооперативний коледж економіки і права
вул. Клепарівська, 11, Львів, 79000, Україна
E-mail: holubkas@ukr.net

**РОЛЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ ШКІЛ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ НА
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ (1848–1939 рр.)**

Рубрика: *ЕКОНОМІКА*

Мова статті: українська

Анотація: Досліджено передумови (політичні, інституційні, економічні) створення господарських, у тому числі торговельних шкіл на західноукраїнських землях 1848–1939 рр., які орієнтувалися на формування економічних знань населення у відповідній сфері та були не просто осередками надання відповідних освітніх послуг, але й культурно-просвітницьким фундаментом об'єднання української громадськості. Однією з основних організаційних засад було територіальне розташування – з прагненням якнайбільшого залучення громадськості до навчання, щоб максимально охопити населення освітніми послугами з наданням основ економічних знань. Здійснено типологію господарських шкіл на західноукраїнських землях 1848–1939 рр., залежно від їх спеціалізації: 1) сільськогосподарські школи (рільничі, садівничі тощо) – орієнтовані на формування навиків грошових відносин у сільському господарстві; 2) промислові школи – орієнтовані на формування навиків діяльності у залізничних майстернях, розвиваючій нафтовій та гуральницькій промисловості; 3) торговельні школи (купецькі) – орієнтовані на формування навиків збуту та перепродажу продукції (як правило, сільськогосподарської, яка займала найбільшу частку виробленої продукції); 4) художньо-промислові школи (будівельні, столярські, мистецькі, рисунку та моделювання тощо) – орієнтовані на вишкіл фахових майстрів різних ремесел; 5) універсальні школи (комбіновані) – міські чи сільські господарські школи або відділи при звичайних школах, орієнтовані на підвищення економічної грамотності населення, розуміння основ кооперації, формування знань діловодства, книгознавства, основ банківської справи. Висвітлено, що необхідність такої мережі професійних навчальних закладів була зумовлена впровадженням Купецькою конгрегацією “освітнього цензу” для купців. Незважаючи на їх приватний характер, фінансування значною мірою здійснювалося кооперативами та за рахунок меценатства. Охарактеризовано особливості діяльності торговельних шкіл з основним функціональним призначенням і прикладними аспектами за підтримки провідних громадських товариств, орієнтованих на пропагування, зокрема, ідеї кооперації. Висвітлено активну діяльність з підтримки й ініціювання створення торговельних шкіл Просвітою, Ревізійним союзом українських кооперативів та іншими провідними інституціями західноукраїнського краю.

Ключові слова: професійне шкільництво, господарські школи, торговельні школи, купецькі гімназії, курсове навчання, кооперативний рух.